

MEIE - MATS.

Fr. B. Kruulzvaldi nim.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

2019

N° 42.

Waat laulupidu platsi pealt
On kuulda kanget lauluhealt:
Seal tuhanded on laulemas
Ja rõemsal rinnal hõiskamas.

Mats teiste hulgas huilgab ka.
Ta hüüab üle ilmamaa
Ning ise rinna ette aab:
Kes koerust teeb, see kolki saab!

Kaanepilti järeltrükk on keelatud.

== Toimetus ja falitus Tallinnas, Müüriwahe uul. nr. 17. ==

Põrutaw sündmus.

Pildike alewi elust. Joonistanud Tõhk.

X. alewi teise gildi kaupmees Kübe oli parajaste üksinda poodis, käsi pösikile leti taga ja haigutas. Sest väikese alewi paigus, kus palju poodisid ja vähe ostjaid, juhtub sagedaste, et kaupmees ostjate ootamisest aina ära tüdineb ja tema suu päewa jooksul palju enam kordasid laiali lahti läheb, kui kaupluse uks.

Sel silmapilgul jooksis tema noor abikaasa kahwatanud näoga poodi.

Proua Kübe oli nähtawaste wäga ärritatud. Ta mossis mokad oliwad pooleni awatud; hingamine oli raskendatud ja ta tõntsi, weidi ülespoole pööratud ninanibukese sõõrmed laiali lahti. Ta hallides silmades wälkus ärewuse fuluke, mis neile iseäralise läike andis, mida seal harilikult ei olnud.

Proua Kübet wõis sel silmapilgul üsna ilusaks pidada.

Ta langes kirjeldamata ärewuses wanapoolse katkise põhjaga tugitoolile, mis akna juures kirjutuse puldi taga asus ja Kübe, alles hiljuti asutatud kaupluse ainsamaks mööbluks oli.

Herra Kübe waatas enam kui küsiwalt oma ärritatud külleluukese otsa. Ta tunderikas süda aimas midagi põrutawat, midagi, mis tema, herra Kübe, kohta wäga halwaste wõis lõppeda,

Ta tundis juba oma naise „ü l j i õ r n a“ tundeilma.

„See on kole . . . prrr! See on midagi hirmsat! . . .“ hüüdis proua Kübe ja erutuse wärin käis tema sihwakast kehast läbi.

Herra Kübe tundis, kudas temagi süda erutult klõppima hakkas. Ta ei teadnud, mida esimisel pilgul ütelda.

„Mõttele, Eduard! See on otse kohutaw! . . . Sa tead juba, kudas mina endi väiksest Wollikest armastan. Ta on alati nii ilus, nii puhas lapsukene — ja nüüd . . . See on hirmus . . . hirmus! . . .“

„Mis? Kas Wollil on kaewu kukkunud? . . . Wõi jäi hooste jalgu?“ päris herra Kübe.

Herra Kübe tundis isegi, kudas ta silmamunad pealuu seest wälja fungisid. Ta alumine moka wärises. See oli herra Kübe juures kõige suurema ärewuse tundemärk, iseäranis siis, kui tal oma armsa „külleluukesega“ midagi pikse-taolist oodata oli.

„See on kole! . . . Tead, Eduard! . . .“

„Ütle siis, imelik inimene, mis ometi lahti on? . . . on ta surnud — — wäike Wollil? . . .“

„Wuih — — kohutaw! . . . Tead, Eduard?.. Ma tegin Wollile uue kuue — tead, sellest pruunist riidest, siidi paeltega . . . Ta nägi nii kena selles uues ülikonnas wälja . . . prrr . . .“

„Jumala pärast, räägi ometi arukalt, mis on siis juhtunud,“ hädaldas herra Kübe ja astus paari sammu lähemale.

Ta wäiklane, tuse kogu muutus terweni tagurpidi keeratud küsimusemürgiks — punkt ülemalpool.

„Sa oled südamega inimene, Eduard! Ikka ei saa sina millegistki aru! . . . Sa ei tahagi saada!“ kiiskas proua Kübe oma peene, kiiskawa häälega, milles wiimane meeletu kuuldawale tuli. „Mõttele — see on kole . . . prrr! . . .“

Uus erutuse-wärin käis proua Kübe kehast läbi. Mõlema käega kaffis ta oma näo kinni. Ta õlad wärisesiwad närwilikult.

Herra Kübe arwas midagi koledat, see polnud enam harilik „maru weeklaasis“, millega tema armastatud naisuke abielu õnne wahetewahel mitmekesiseks püüdis teha. Ta jooksis hädaldaja naise juurde ja haaras tema mõlemad käed oma pihku — need lõdisewad nagu haawalehed sügisese niiske tuule käes.

„Seleta, Amalie, ruttu! Seleta, mis on Wolliga juhtunud? . . . On ta tõeste surnud? . . .“

„Wuih, kole! . . .“

Herra Kübe wahkis aineti naisele näkku, nagu tahaks ta sealt terwet kohutawat saladust wälja lugeda.

„Hirmus! . . . Sa wõid enesele ette kujutada, Eduard! Ma sadan täna Wollil tüdrukuga jalutama ja mu ema-uhkus püüdis juba ette aimata, kui ilus ta oma uues ülikonnas wälja näeb . . . Ma sidusin temale weel laia siidipaela kaela ümber! . . .“

Jällegi wapustas närwilik wärin proua Kübe ümmargust keha, nii et ta oma lausetki et saanud lõpetada.

Herra Kübe tundis, et temal hing rinnus kinni kipub jääma. Ta hambad paukusiwad suus, nagu külmastõbes.

„Ja ta kuk . . . jäi hooste jalgu! . . .“ püüdis ta kaasa lauset lõpetada.

„Ei . . . ja . . . mõttele, Eduard! . . . kui Wollil tagasi tuli, siis . . .“

„Siis poole ta weel mitte surnud? . . . Räägi, naine! . . .“ Rahustaw loofuse-säde wilksatas herra Kübe hingest läbi.

„Wuih, sa oled kohutaw — hirmus! . . . Kannata! . . . Ja mõttele . . . Kui Wollil tagasi tuli, siis . . .“

„Noh?!...“

„... Siis oli tal... prrr!...“

„??!...“

„Mõttele ometi, Eduard!... siis oli tal kuuekese kaeluse peal... hirmus suur sõõdik... kole elukas... prrr!... Pärnis sinine kohe!... Eduard, jookse ruttu ja tapa see hirmus loom ära... prrr... kole... hirm...!“

Proua Kübe hääl jäi kurku kinni, ta hingamine jäi seisma, käed langesiwad jõuetult sülle, pea wajas rinnale. Ta langes minestusesse...

Herra Kübe waatas nõutalt erutatud kaasa peale. Ta nägu awaldas kirjeldamata segadust. Ta ei teadnud, mida pidi ta esimesel silmapilgul peale hakkama: siin naine minestuses, uulitsal aga ainsa pojakese elu hädaohus!..

Kohutaw, kriitikalik silmapilk!.. Kuid isa-armastus oli suurem, kui altari ees püha wandega kinnitatud naise-armastus: nagu pikselöögist rabadud, laskis ta minestanud naise käed lahti ja formas üle pea ja kaela uulitsale jumaldatud Wollikese elu peastma kuni see weel hilja pole... — —

Minutiit wiis oli mööda läinud, kui herra Kübe poodi tagasi tuli. Ta nägu ei awaldanud enam endist erutust ega segadust: see oli märksa rahulikumaks muutnud. Kohutaw hädaohu oli, nähtawaste, mööda.

Proua Kübe lamas weel endises olekus lohakile leentoolil. Ta minestus näis raske olewat, kuid hra Kübet ei näinud see wäga kohutawat. Ta astus rahulikult puldi juurde, tõstis selle kaane ülesse, wõttis sealt lõhna-õli pudelikese wälja ja hakkas minestanud kaasa otsaesist ja meelega piserdama.

See tegewus näis temale üsna tutaw olewat.

Paariminutilise rohitsemise tagajärjel tegi prouakene wiimaks oma silmad lahti ja waatas nõrgal pilgul ringi. Siis tuli sügaw ohke ta rinnust — tõendus, et kopsud jälle oma endisesse tegewusesse oliwad astunud.

Herra Kübe tõmbas ka kergemalt hinge — suurem hädaohu oli mööda!.. Kuid prouakene oli weel niiwäärt nõrk, et ei suutnud jalule tõusta. Ta silmad wajasiwad uueste kinni. Käed rippusiwad jõuetult tooli käsipuude peale alla. Huulte ümber oli närwilisi liigutusi märgata.

Mees waatas mõne silmapilgu nõutalt naise otsa, siis näis talle aga midagi mõjuwat meelde tulnud olewat: „Amalie, ostjad tulewad poodi!“ sosistas ta hoiatawalt naisele kõrwa sisse.

See mõjus. Amalie tegi uuesti silmad lahti ja waatas juba märksa kindlama pilguga ringi. Kange wäristus käis weel korra temast läbi. See oli nagu mõõdaläinud tormi nõrk järelkaja: põhjani marul keema pandud meri ei jää ju kunagi ainsa ropsuga waiki, waid lainetab weel mõnda aega edasi, kuigi torm waiki on jäänud...

Juba tõusiski proua Kübe jalule ja toetas ennast kergeste leti najale.

Sel silmapilgul awanes ka, hra Kübe ootamata meelega, kaupluse uks ja proua Gansbeck, Kübete wana tutaw, astus teretades sisse.

Proua Kübe olek muutus järsku.

„Tere, tere, proua Gansbeck. Ma olen Teie tuleku üle nii rõõmus!..“ ütles proua Kübe. Ta

hääl kõlas weidi nõrgemalt kui harilikult. Ta isegi naeratas juba ja õerus kergelt, nagu midagi meelde tuletades, oma otsaesist ja meelega, kus lõhna-õli tuntawalt punased plekid järele oli jäänud.

„Millega wõin ma Teid teenida?“ küsis ta mõnusa ärilise tooniga ja ulatas pr. Gansbeckile teretamiseks kätt.

„Täna tulitan Teid üsna wähega,“ wastas tutaw proua oma „kohwi-sõbra“ kätt südamliselt surudes, ja hra. Kübele kergeste oma sõrme-otsakesi surumiseks kätte ulatades, „tahtsin mõne küünrakese laia kreem-paela saada Liise kleidi juurde“

„Olge nõnda lahke ja walige endi maitse järele wälja. Meil on selle poolest suur wäljawalik.“

Ja proua Kübe hakkas waatekapist siidipaela puntrakesi üksteise järele letile, proua Gansbecki ette laduma.

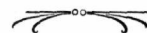
Herra Kübe wõttis lõhna-õli klaasikese naisterahwaste eest tülisid ära ja pani hoolikalt pulti tagasi.

Lõhna-õli klaasikese laual wiibimine näis proua Gansbecki uudishimu äratawat. Proua Kübe sai oma „kohwisõbra“ meeleliigutusest aru.

„Oh, proua Gansbeck! Teie ei wõi enesele ette kujutada, kui närwiliseks wõib inimene kaupluses minna,“ seletas ta mehe poole näidates. „Mõni minut hiljem oli meil kaupluses üks rumal talunaine ja ta tingis paari kopiku pärast nii palju ja nii hirmsalt, et ma üsna närwiliseks sain ja ära minestama pidin. Eduard piserdas mind lõhna-õliga.“

„Mõtlege, kui rumalad!“ arwas pr. Gansbeck.

Herra Kübe leidis, et tema naisterahwaste jutu juures üleliigne oli. Ta pani näpu otsaette, nagu tuletaks ta midagi hoolega meelde, ja läks siis kiirel sammul oma elutuppa — raskest wõitlusest „koleda elukaga“ wälja puhkama...

Kaks õnnetust.

— Heldeke, eks näe meest! Mis sa mul tõinad? Kas on rahe sul porgandid puruks peksnud?

— Sul on hea naerda. Aga minul ei tule õnnetus iial üksinda: eila pani wanamoor kõrwad pea alla, ja täna kukkus mul napsipudel aknast wälja

D.

*

Wabrikandi erakontoris.

„Teate ju küll, kui palju meil waewa oli, kristliku täaliste-seltsi asutamise juures, ja nüüd, mil streik algab, nõuawad need mehed niisamafi palka juurde kui teisedki. Jah, mis mõtlewad inimesed oma kristliku meelega?“

O.

*

Melipühi jutlus.

... Ja kuulge siis meie tänast kirjatunnistust: „Sa kuuled küll tuule kohinat, aga sa ei tea mitte, kust ta tuleb ja kuhu ta läheb.“ Waatame seda sõna kolmest küljest; 1. kust tuul tuli, 2. kuhu ta läks, ja 3. et meie kumbagit ei tea. . . 5.

Missuguseid tagajärgesid mõned uutest weemõetjatest kardawad.

I.

MAJAPEREMEES: Kudas teie üürnikud julgete kallist wett endi lastepesemiseks raisata. Lasen kraani lukku panna ja annan igal hommikul teile toobi wiisi . . .

Wiljakas „töö“.

Igal pool, kus austatud kontoriameetnik X. liikus, nägi ta nuuskurid. Nuuskurid olivad kontori ametnikkude hulgas, nuuskurid teenijate ja õpilaste seas ja nuuskurid isegi taubaostjate hulgas. Oli ju neil kõigil inimestel peaaegu sarnane nina peas, kui nuuskuritel: lühikene, lai, piff ja peenikene ning ninasõrmed ei puudunud neil maitadel ühelgi. Ja filmad, kudas need wälkufiwad ja pilkufiwad, kudas igale otja wahtufiwad, nagu tahafiwad nad X. „jaladusi“ läbi puurida, ehk tal diete küll midagi saladusi jüdame peal ei olnud.

Nii hakkas kontoris üleüldse kahtlaseks minema ja X. mõtles sealt juba putku pista.

Kui ta selle targa nõuga uulitsale astus, filmas ta ka siin inimesi ja — tule Jumal abiks — kõigil neil olivad — kahtlased näod.

„Miks nad mind uurivad ja luurivad — kas ma mõni kurjategija olen!“

X. tõmbas palitukrae üles ja kistus pea õige selle warju, et teda ei nähtaks.

Aga seal tuleb teegi tuttav neuu wastu.

X. tahab tundmataks mööda minna, neuu peatab aga teda:

„Kuhu nõnda kähku! Wõi Teie ei teretagi enam mind! Kui wiisakufeta, et Teie krae üles lööte ja nii ennaft tundmataks teete!“

„Wiisakufeta, soo-oh, wiisakufeta!“ lausus X. ja andis tuttavale neuule kätt, „ma olen täna nii haigel!“

„Haige! Mis Teil siis hingehäda on?“

„Influentja wõi tont ja tead? Kõik ihu ja pea nii haige!“

„Sooh! Siis on Teie päewad wiist küll loetud! Aga hra X. ma näen, et Teie täna wäga iseäralik olete, jellepärast siis jälle nägemiseni!“

Ja neuu läks wäikest kumardust tehes, ilma et ta X.-le kätt olets pakkunud, ära.

„Mis ta mind uuris! Pagan, kui ta nuuskur ei ole. Ei ma tänaseft päewast tema poole enam jalga ei tõsta.“

Müüd astus X. kirjutusmaterjali poodi, et mõnda postkaarti osta. Postkaartifid müütaw herra, kellel prillid peas on ja allpool prillifid punane nina.

„Oh, see on ju ühe nuuskurimoodi, kelle pilt ajalehtedest läinud aastal läbi käis. Siit ei wõi osta, kes teab.“

„Mis Teil tarwis!“ küsis müüa.

„Ei, ei midagi!“ ütles X. fogleledes ja läks poest wälja.

Müüd tuli mehel meelde, et pagari juureft on tarwis thee juurde saia wiia.

Mees astus pagari juurde.

„Tere.“

„Tere. Mis soowifite!“

„15 kop. ee! saia. Aga —“

„Mis aga —“

„Mul tuli midagi meelde!“

„Ja mis siis!“

„Ei midagi! Jumalaga!“

„Wistiift mõni toga,“ mõtles pagar.

X. sammus aga ruttu pagari juureft eemale, jefi saiamüüjal oli justament — nuuskuri nina, ots ja — filmad olnud! Isjanda wägi hoidku nende eest!“

Kuhu aga ial X. sammus, nägi ta nuuskurid ja kustil ei saanud ta oma asju diendada. Isjegi kui ta woorimehega kodu tahtis sõita, filmas ta, et woorimehel niifamafugune nuuskuri nägu peas on, kui teistelgi.

Pahas meeles kodupoole sammudes tuli talle selfimees Y. wastu.

„Kas tead wend,“ kõneles Y., „meie kontoris on üks nuuskur ametis.“

„Ma märkan seda isegi, aga ütle wennas, kes meist siis nimelt nuuskur on?“

„Ja, see see täbar lugu ongi, et ei tea!“

„Ei tea ka kindlaste!“

„Jah ei tea!“

„Aga kas tead wennas, seda peaks järele uurima!“

„Kudas ja mõtled?“

„Koh nii, näitufeks: sina wõi mina seame endid kontori ligidale maja nurga taha ja siis waata järele, kes meie äraolekul seal käiwad. Läbi klaasufje saaks ehk piiluda, kellega wõerad ja nimelt „kahtlased“ wõerad, nagu politseimikud, sakjad, kapitalistid, kodanlased ja teifed jarnafed juttu käiwad ajamas. Ma usun, nii saame asjale oisale. Ja siis õpipoiste taudu, sealt saakfime la teada. Makfame iga jalateate eest rubla ja nii saame asjale jälgile.“

„Ei, see ei lähe, see oleks ka nuuskimine.“

„Mis nuuskimine! Meie wõtame seda ju oma seisukorra kaitseks ette.“

„Jah, wõta wennas, kuid mina küll mitte. Ma ei karda nuuskurid ega tarwitse nende päraft nuuskuriks hakata!“

„Nuuskuriks hakata! Kui mõtteta ütelus!“

Ja selfimehed lahufiwad. Y. läks oma kodu,

Æ. aga tõeste kontori ligidale murga taha ja piilus sealt kontoris seeskääjaid . . .

Ja kui ta õhtul kodu pööras, oli tal termelt 132 „nuusturit“ käes, sest need kõik olivad kontoris sees käinud ja — kõnelemb.

Ja rahustatud meelega pööras Æ. kodu, sest ta töö oli wilja kannud . . .

X.

Meie ainult põhjusemõttelistele karsklastele.

Mis teie luusite mööda maad, loobide asjata sõnu! Kõned, mis pikad ja igawad, ei tee kellegil' mõnu.

Küll teie peate kursuseid, suuri plaanisid teete! Aga, kes joowad, ei arsti te' neid — seda ju isegi näete.

Umbrohtu kaotada tahate te': eesmärk küll suur on ja kõrge? Teie aga „latwasid“ kitkute', nii pole häwituse kerge.

Juuri te' peate kitkuma, põhjuseid nägema ära, tõsiselt peate töötama, jätma kisa ja kära!

Siis teie wahest ehk jõuate ka eesmärgi poolegi wähe. Siis ehk kord wõite hõisata, töowilja saate ka näha.

Asjata kisades, karjudes, ainult naeruks end teete! Igawaid kõnesid pidades tardunud punktile jääte!

Mart Mõru.

Kah äpardus.

„Oi häda, mu Hildake! sa oled liiga ilus, ja keegi laenuandja ei usu, kui ma kinnitan, et sinul suur kaasawara olewat.“

F.

Mannermaa mees mere ääres:

„Kae wanamoor, tule ruttu ja waata — elus heeringas!“

A.

Häbiasi.

— Armas ametiwend, päris häbiasi oleks, kui ükskord sarnase mehega, kes heldeste kiriku jaoks annetanud, ja kellele meie kindlaste taewast tõotanud, — kui meie temaga kord pürgus kokku juhtume!

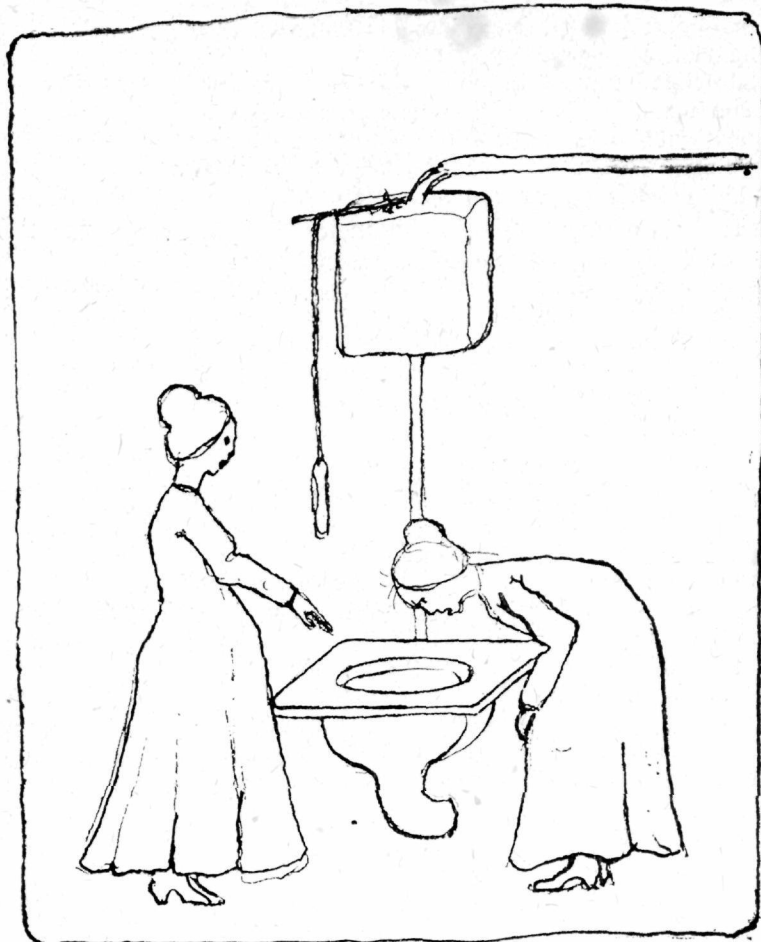
D.

— See on just kõigi suurwaimude koormaks loodud! Mina ise olen ainumas, kes minu töödest aru saab!

O.

Missuguseid tagajärgesid mõned uutest weemõetjatest kardawad.

II.

MAJAPERENAINE: „Sa jumalukene küll, näe kuhu mu tütre kaasawara peab minema! Oh neid wee mõetjaid . . .“

Arusaaja.

Uraelanud ja ülestähendanud J. Kaljumäe.

Wana õnnis praostiherra Bösberg, andku Jumal talle head hingamist, kes juba kolmat aastat kalmu-kiinka all lamab, oli ta wa arusaaja ja terane mehike. Ilmaski ei tulnud seda ette, et keegi kawa tohtis tema juures asjatalitufel wiibida; kuigi kihelkonna wastuwõtmiise kambriis weel peale praosti ja föstri tooli üks kolmas tool tagawaraks seijis, seda tarwitati ainult siis, kui kiritupoe kaupmees Kall ehk kabeliköster Simpa, esimene puude arwet, wiimane filgu arwet maksmas käijiwad, siis oli neil kahel au kolmandama tagawara tooli peal istuda.

O, arusaaja hingekarjane . . .

Ilmaski ei tulnud ekstitust ette, kui kahe- ehk ühe tellaga furnut helistati.

Smelik oli aga, et praosti herral alati kange peas, ehk hamba- või kõhuvalu hakkas, kui ühe kellaga helistama hakati, siis teadis wana kõster juba oma tuppä ette ära, et täna tema kord matta oli. Minult üks ehk kaks korda aastas tuli erandit ette.

Ühe kella alla käiswad kõik need furnud, kes enam maksta ei jõudnud ehk jälle kihelkonna waesed, kes ilma makfuta maeti.

Kahetellaga lasiwad endid päristoja omanikud, tarjamõija omanikud ja juure mõisate rentnikud matta, kuna päris mõisnikud, keda siin Sooserwa kihelkonnas ainult kolm perekonda elas, lähedal olewas kreislinnas endile matufje paigad oliwad muretfenud.

Kui aga kuu lõpul furnute, ristmiste, laual käijate, (keda igas kuus ifka üle tofina tahtis olla) ja laulatajate paaride üle arwet tehi, mida praost ja kõster juure hoolega tegiwad, siis ei tulnud wa õndjal Bösbergil mõttessegi ühetellalifi matmise arwest mahaarwata ja kõstrile jätta, siis oli alati wana hinge- karjane hästi jutufas ja andis jell päewal ifegi kõstrile sigari juhu, kuigi teistest kastiist . . .

D, oli wa arusaaja mehike . . .

Ja kui kolmkorda aastas Saksja-kogudust lauale wõeti, keda siin Sooserwal ainult üks tõfne perekond oli, wa Silmusaare metsafasand Braun, kes ifegi Saksja-maa alam oli, teised oliwad kõik nõndanimetatud „hakanud faksjad“ ehk nagu rumal talurahwas nimetas neid koguni „kadaka-faksteks“ . . . oliwad, nagu: tohter Mägi, kes aga Saksja koguduse raamat- tus „Meghi“ kirjutatud oli; apteeker Kull, kes jälle „Ruhl“ kirjutas, ja Pungardi walitseja Dode, kes alati kartuliwõtjate jedelite peale „Dhde“ kirjutas . . . Siis oli wanal õndjal Bösbergil alles hing jees ja wotas juba, sigar suus ja fulg peos, hommitu wara kirjutufe lambris, „Saksja koguduse lauakäijaid“ . . . kuna ta muidu jell ajal alati alles woodis lamas ja „Düna Zeit“ luges.

Saksja kogudusel oli alati au efimejena kirifusje tulla, kuna talurahwas jell ajal wäljas ehk kirifu kõrtfifis wotas . . . kus nii mõnigi kopit paigale pandi.

D, wa arusaaja Bösberg . . . üks käfi pesi teift! Leerilapsi kirjutas ta ifka alati ife, et arusaada, kes „nõrk tundmistes“ ja siis alles teda teift aastal wastu wõtta. Tuli aga lapse ifa ehk ema kõbgi kaudu prouale wõeraks . . . tutjuti „leerilaps“ filmapilt tagafi ja saadeti ta nädalaks wana kõstrepapa juurde „järele õppima“ . . . Sai teime weel koguni wiimaks kiitufega leerift lahti.

D, kui juur arusaamine . . .

Sündis kellegil Saksjakoguduse perekonnal noor wõjutene juurde, siis jarafiwad praosti herra filmad fassjanda kiitufeks, kes ifka kogudust ja tema . . . hm . . . faszwatab . . .

Harilikult jäi kõstrepapa neift ristmife rahadest, (1 kop. hinge pealt) ilma, fest tema juures olekut pol- nud jeal waja olnud . . .

Arusaadaw . . .

Muidu wõlbi ifka Sooserwa koguduse liifmete kes- kel, et praosti herral matmiste ajal alati ühed ja need'amad jõnad olla, mis aga igaford, wähemalt „saksja“ matufstel, õigus ei olnud. Siis oli õnnis Bösberg sõnarikas, teades, et iga sõna täna midagi makfab . . .

Waat, kus arusaamine . . .

Kui mitte alaline „häfiline haigus“ teda nii mõnestki ametitalitufest eemale ei oleks hoidnud, oleks teda ka Sooserwa farsfufe felfifigi auliifmef walitud, aga et ta alkoholi „Jumala andeks“ nimetas ja iga- päew ife ka lõuna laual oma pudel „Kalinken'it“ ära rüüpas, heitis ta wa õnnis arusaadawalt enne hinge . . .

Lihtsam.

— Paljas pealagi on mõnest tükist üsna tulus asi. Kui ma kusagile sõidan, siis pole mul tarwis kammi ega peaharja kaasa wõtta.

— Wõi nii! Noh, siis teen ma Teile mõnusa ettepaneku: laske omal kõik hambad wälja tõmmata, siis pole Teil waja hambaharjagi kaasas wedada!

L.

Preisimaalt — ehk ka mitte . . .

— Uskuge ometi, krahwi herra, lugu on minule endale piinlik küllalt. Aga Teie olite meest nii raskest peksnud, et ta kolm kuud woodis pödes, ja seaduse järele pidin ma Teile trahwi mõistma!

— Ehs ta ole, armas kohtunik, kui Teie sea- duse mõju alle seisate. . .!

D.

Hindamine.

— No kas teate, oma põlgfuses ei maksa Teil ka mitte liiga kaugele minna. Mina pean naisterahwast, mis hästi wälja utsitatud, ometi üsna tulusaks koduloomaks!

O.

Mõttetark.

— Kui mul raha oleks, oleksin ma elukunst- nik, aga nüüd — olen lihtsalt kabakas.

L.

Raske elu.

— Noh, kudas noor naisemees ka rahul on?

— Kole, päris koera-elu — naine silitab mind hommikust kui õhtuni!

F.

Päewakaja - ismustega.

Noor põllumeesteselts oma parunist esi- mehega, tosina mõisawalitsejatega ja mõne teistkümnemehega pidas oma esimest koos- olekut wanas kuulsas Sooserwa kiriku kõrtfifis. Esimena kõneles parun kunst-sõnnikutest. Selle peale kõneles üks noorematest peremeestest, kes juba paaril karjakaswatuse kursustel käinud, uuemast, põllutõösse puutuwest kirjandusest ja neist wõerakeelsetest sõnadest, mida nüüdne põllumees kõik peab teadma.

Parun esimees rääkis superwoswatismusest, kainitismusest, podrätismusest, Chile-salpetrismu- sest, kaliismusest, jne. jne., millest suurem hulk

põrmugi aru ei saanud. Keegi hallpea talutaat küsis: „Aulik paruni herra, seletage meile, mis see ismus või tismus tähendab?“ Esimees hakkas seletama: „Waadake, ismus on sõna lõpp, nagu lehma lõpp saba on. Nii võima ka Eestikeeli ütleva: sabaismus, wasikaismus, kardulism, mõisnikism jne. jne.“

„Noh, nüüd saame juba aru,“ vastas wana mõisa metsawaht Jaagup. „Jsmust võib siis koa eneselegi taha panna, nagu: minaismus, isikism, sinaismus . . .“

„Ei, see ei lähema, et sina ismus, waid kül mina ismus olema . . .“

Peale selle pidas noorperemes Terane ladusal keelil hõne uuematest, tarwitusele wõetud sõnadest põllutöö teaduses ja näitas, kuida elu ja aeg ise põllumeest wägise edasi wiivad. Ta lõpetas järgmiste sõnadega: „Meie peame kartula kasvatamise pealt, mis ainult alkoholisust toetab, karjakasvatuse peale üleminema, et seega parematel tingimistel kapitalismust wäike kohapidajate juures toetada. Ka põllumajanduses olgu sotsialism tähelepanud, et ühine jõud enam funktsioneeriks.“ Hüüti „brawo“ ja plaksutati isegi käsa, kuna esimehe kõne peale „plaksugi“ ei löödud

Järgnesiwad mitmesugused läbirääkimised, aga peatõmbejõuks tänasel koosolekul iaiwad ikka esimehe ismused. Lõpeks astus weel kord esimees kõnetoolile ja teatas, et täna wega õpetlik päiw olnud, kus talumehed palju juba uueaja sõnad õppima, kui nii jõudsal sammul edasi minema, siis juba tulewal aastal üks näitus võima toime pandud saama, kus ka auhinnad woerakeele moistmise eest antud woimalik saama.

Tuli lõpp ja paruni elu da laskmine, kus Saksa ja Eestikeel „elagu“ ja „hoch“ segamini lauldi, kuna wa Jameda Jüri lõpuks weel õige pikalt hõiskas „elaguismuus. . .“

Põlluta põllumees.

— Kuule August, hõbepulnud on ikka palju paremad kui esimesed: lapsed ei ole siis enam nii wäikesed! _____ A.

. . . Haiget inimest on palju kergem arstida kui haiget lammast: lojus ei lase enesele mitte midagi ette luisata! _____ A.

Lahutatud naine: „Mis sa arwad, kas see peaks õigus olema? kohus mõistis kõik lapsed mehele, ja omegi ei ole mitte üks neist tema jagu!“ _____ L.

— Sass, tule appi!
— Ma ei saa.
— Miks siis mitte?
— Mul on käed taskus! _____ O.

— Häbenege omegi kerjamast! Teil on kaks terwet tugewat kätt, miks Teie neid ei tarwita?

— Katsusin sedagi korraks, aga mind pandi kohe wangi. . . _____ L.

„Tallinna Teotaja“ wõiks omad toimetajad õhulaewnikkude kooli saata: siis oskaksiwad nad ennemalt nina tuule järele pöörda! _____ F.

Tasakaalus.

— Nu jah, teil Austrias on toredad waltserid, aga meil preislafel on parademarss. See on meie rahwatants. _____ D.

Surmawoodil.

— Minna, armas Minna, kas sa oled mulle alati truu naine olnud!? Nüüd wõid sa ju ütelda, sest ma suren muidugi.

— Aga kui sa ei sure? _____ A.

Rööwriitlid.

„Kui meie esiwannemad raha tarwitasiwad, siis lõiwad nad pari kaubajuuti surnuks, — meie aga peame juutide tütreid naiseks wõtma!“ _____ D.

Ministri soovid:

— Kõige mõnusam oleks, kui riigiwolikogu liikmetele ainult nende päewade eest palka maksetaks, mil nad suud lahti ei tee! _____ O.

Lakke töötus.

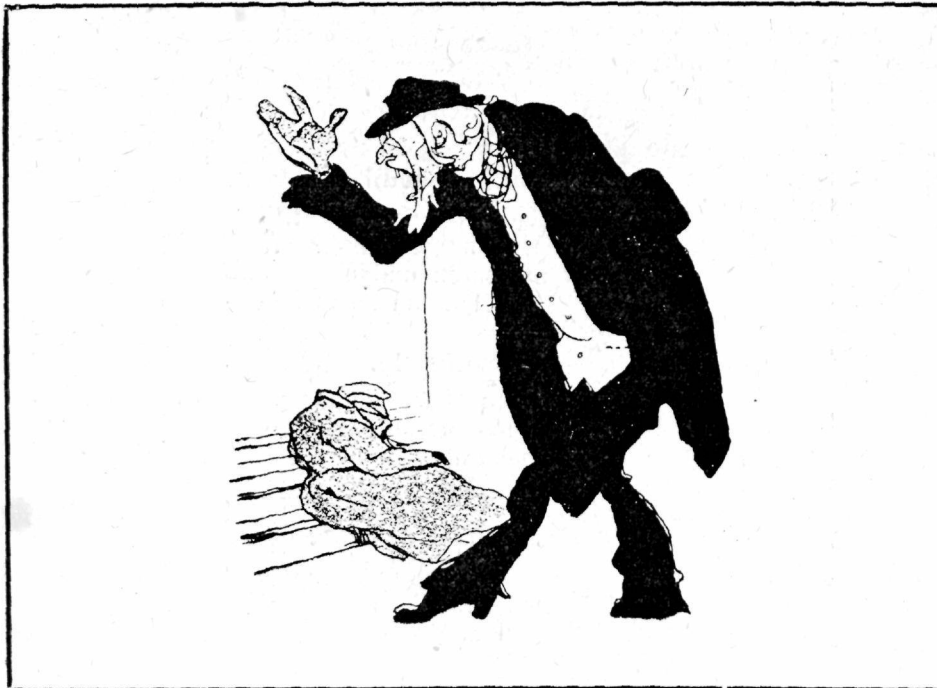
— Armas Miili, ma ütlesin sinu isale, et ma ei suuda ilma sinuta elada. . .

— Ja mis tema vastas?

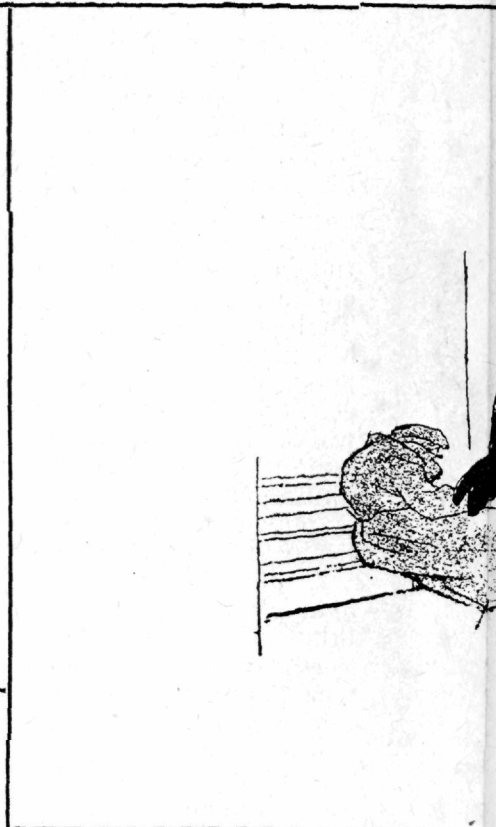
— Lubas matuseraha omalt poolt maksta. . .

Mis Soomemaal peale kõrge kultura weel „puudub“.

PAHEMPOOLNE: Kes seal lamab?.. A! Mõistan...
Meie pranguse kapitalistide ilmakorra ohvõr, uulitsaale heide-
tuna... Ah-ha! Selleasemel, et tööinimesele kaheksatunni-
list tööpäewa anda, kurnatakse temast wiimane elumahl wälja
ja wisatakse näljatselt uulitsale, kiwi trepi külma astmete
peale... O, millal see kõik ükskord paraneb?!

BÜROKRAT: Waat sulle
rahwas waene olla... Tore
ajal raha jätkub, kui lihtinime
süda himustab... Siin ta on
kui suur herra kunagi.

HARITLANE: Kas tõeste, surnu?..
Missugune koledus! Oh, seda praesust aega!

ted. ○ ○ ○ ○

KARSKUSEELTSI LIIGE: Lojus! . . . Ennast sea kombel täis tõmbanud ja wedeleb nüüd abitalt poriste trepiastmete peal. Millal ometi kord jõuame sarnase õnnistatud ilma korrani, mille juures alkohol — see kuri kihwt — maa pealt hoopis kaotatud oleks?! . . .

! Aga räägitakse veel et meil waane, kui wiina jaoks igal ne enesele midagi ei keela, mis i — pikali sirutanud ja lamab

BÜROKRAT: Hei! Kes see siin on . . . Aidake see burshua jalule!
MAALER: Panin oma palitu trepi peale. Külma hakkas ja ajan ta kohe selga . . . Kannatage aga weidi . . .

Kudas Narwas elatakse.

Kurjad keeled kõnelewad, et Narwa natukene — — — noh, na' ajast maha jäänud olla. Meil puuduwat kõik, mis olewiku kultura nõudeid täidaks. Linnaomawalitsus seiswat päris tegewuseta ja laskwat kõik nii minna, nagu läheb; seltskondlises elus walitsewat tühjus ja waimline pankrot, meie waimuwalla tegelased ajawat asju isiklisel põhjusemõttel jne.

Tühi lori kõik — ütlen mina. Jumala eest tühi lori! Mul on terwe rida faktisid käepärast, mis näitawad, et meie seltskondliselt ja ühiseluliselt kõige kõrgemal edenemiseastmel seisame.

Narwa linnawalitsus hoidwat käed rüppes... Taewas hoidku, meil on ju kõik kõigeparemas korras. Kui linnaisad midagi ei teeks, ega siis ehitusemeistrid ja muud sarnased isandad nii püstijalu rikkaks poleks läinud. On see siis kerge asi, tühjapalja puust majakese, mille koguni wundamentki puudub, ehitamise eest oma kaksteistkümmend tuhat wälja maksta. Wõi arwawad keelekandjad, et hõlpus oli seda majakest otstarbekohaseks kolera barakiks tunnistada. Kui uut pumbamaja ehitati, makseti akna eest 27 rubla. Aken seisis ju ometi lihtsatest klaasidest ja puuraamidest koos. Harilikult maksetakse niisuguse eest kolm rubla. Küllap see oma jagu waewa nõudis, neid asju nii kallihinnalisteks takserida. Eks podrätsikud ja muud „oma mehed“ ole ju niisama Narwa elanikud. Ja nende taskud muud kui aga paisuwad . . . wõi oli lõbus keelekandjate kisa ja kära kuulata, kui salajased asjad awalikuks tuliwad. Paksu nahka oli waja, et kõike lärmi wäljakannatada.

Toonitatakse, et terwisehoiu-küsimus rae-herrade nõrk külg olewat. Uulitsad ja awalikud platsid olewat iseäranis alewites paksu pori- ja sõnnikukorranga kaetud, nii et mõnest kohast isegi weesaabastega läbi ei peasewat. Ja õhk olewat paks, et kas hammusta kohe. Ega see nüüd just wale ei ole: pori ja sõnnikut Narwas ikka leidub. Aga ka sellel asjal on oma head küljed. Kümne haige jaoks on isegi suremisemaja wõi barak, kudas teda nimetatakse, olemas; kes sinna sisse ei mahu, need woiwad ju kodus ja ka uulitsalgi kärwata...

Mis sellesse puutub, et uulitsad õsseti wäga pundulikult walgustatud olewat — täiekuu ajal saab taewast päris maksuta walgust. Kes kardab, et ta kukkudes jala katki murrab wõi pealuu purustab, see ärgu pärast päikese loojaminekut parem wälja mingugi.

Äralõppenud koduloomad, koerad, kassid ja sead wiiakse linna taha, „walli peale“, sinna, kus haljas muruplats asub. Maha matmataalt nad sinna jääwadki. Mõned nurisewad et sellega ainukene koht, kus wahel wärsket õhku sisse hingata wõiks, ära rikutawat. Wõtku pagan! Ega inimene ometi kõike seda saada

ei wõi, mis süda ihaldab. Kellele raiperais ei meeldi, istugu kodus.

Olgu siis keelekandjad õige wait: ka Moorameest wõib walgeks pesta . . .

Päris häbemata on, et ka meie seltskondlise elu juhtijaid puudutamata ei jäeta. Nemad olla „waimust waesed.“ Mõtelge ometi järele: kas see siis waimuwaesus on, kui meie seltsidesse Tartust noori theologisid kõnelema kutsumatakse, kes usu ja teaduse wahekorda õndsas Lutheruse seisukohalt wäljaminnes selgitawad. Wõi on see waimlise pankroti tundemärk, et seltside kõneõhtudel põhjalikult küsimusi harutatakse, mispärast mõned lapsed õsseti woodid niisutawad ja kas terpentini terwisele tõeste hea on?

Räägitakse, Narwa seltskonnategelased olewat oma töös liiga isiklised, ajawat asju omawoliliselt. Aga ütlege, kas on niisugust inimest olemas, kellele enese särk mitte kõige ligemal ei seisa. Wõerad ja teisite mõtlejad maha, oma mehed pukile! — see on ju kõige õiglasem põhjusemõte. Wõi on selles midagi halba, kui karskusetegelased, kes alkoholi maapõhja siunawad ja waese joodiku peale pilwede kõrguselt alla waatawad? Ega siis nende suud sarwest ei ole. Ja kui karskuseseltsi näitelawal „Farssi“ tükkisid ette kantakse, siis on see ometi selles mõttes kasulik, et ettekanne pealtwaatajaid — vähemalt meesterahwaidki — teatawast küljest erutab. Ehk mis sealgi on, kui äripidajad ja muud paksude pungadega mehed käsitööliseseltsi asutawad, kust nendele abirahasid antakse, kelle ainus töö kupongide lõikamine on. Et selts rahwa ja tööliste heaks midagi ei tee, waid ainult awalikult raha norib — see on ju päris loomulik. Kes seda wa' prügi siis põlgama peaks.

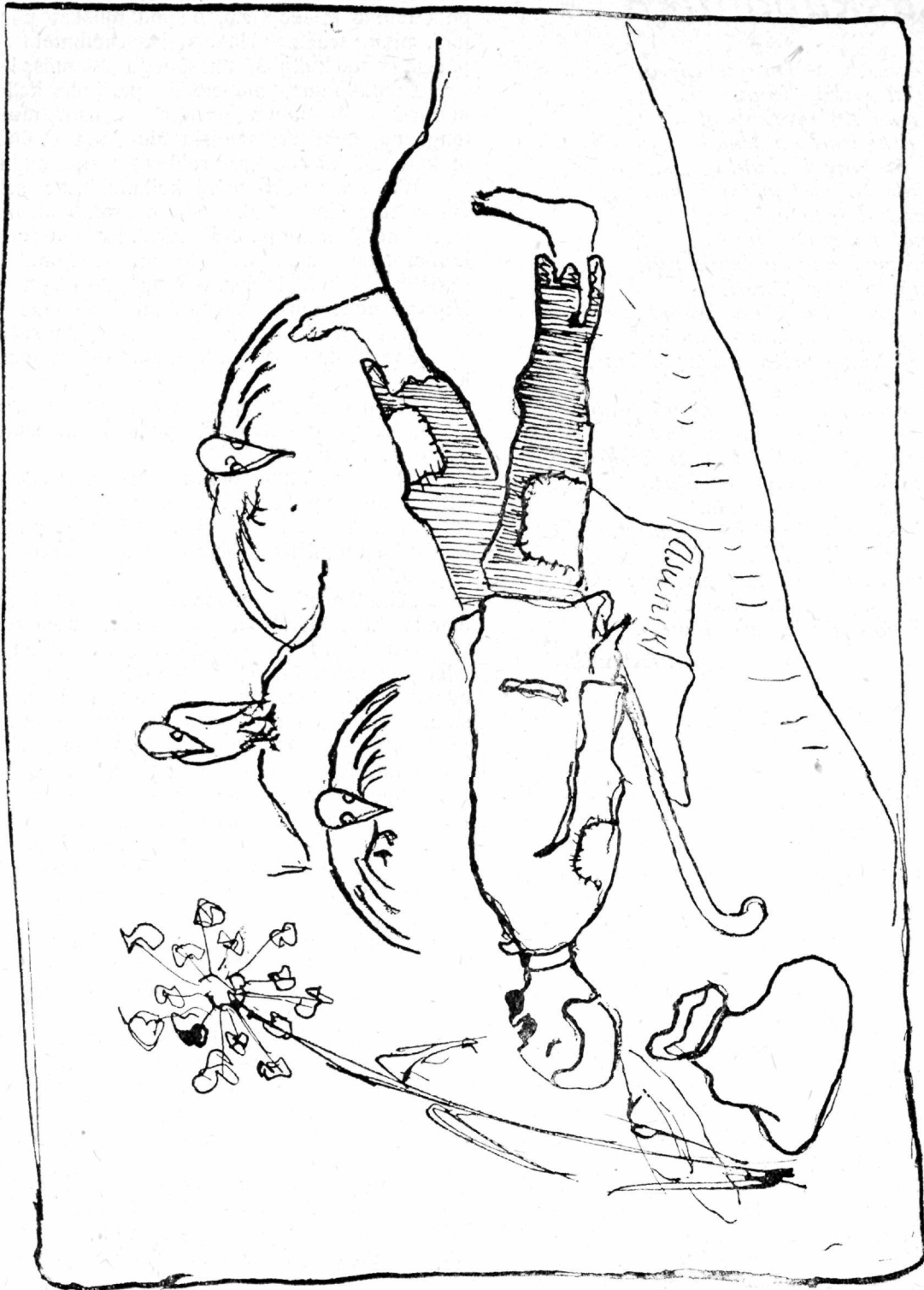
Naisterahwad on meil wõrdlemata wägewaste wälja arenenud. Neil on isegi oma selts, mille eesmärk kõigite kõrge on. Nad kraabiwad nimelt igal wõimalikul wiisil raha kokku, et armsale hingekarjasele suurepäralist maja ülesehitada. Päris paleed tahawad kohe. Kuigi seltsi koosolekud isa-meie palwega awatakse, ärgu sellepärast arwatagu et seal ainult wanapoolse palweid liigmeteks on. Oo, seal on ka neidki nugissilmalisi, kes õhtuti Suures uulitsas oma uusi kübaraid näitamas käiwad.

Ka teistestki seltsidest wõtawad meie õrnakesed elawalt osa. Seltside eestwedajad tuliwad ilusa plaani peale — seltsimajades „tööõhtuid“ toime panna. Nüüd ilmuwad neid õhtuti seltsimajasse kus nooredherraid muidugi ei puudu, teewad weerand tundi seltsi näitemüügi heaks tööd ja neli tundi „lõowad lillat.“ Selle tagajärjel on Narwas wiimasel ajal rohkestest pulmi ja warrusi o' nud. Eks ole ilus? Hea meel wõib olla kudas Jumala tõotus Abramile täide läheb.

Nõnda on siis meie rahutute waimude nurisemine Narwa puuduste üle niisama põhjendamata ja tühi, kui Eesti ajalehede kära Randwere „Ruthi“ pärast.

Mart Mõru.

Ühe wanderselli mälestuseks.

Hinga rahus ja ära enam ärka!

Enese tundmine.

— Äga õpetaja herra, kas Teie täna õhtul teatrisse ei tule?

— Eee, täna kutsumast. Ma ei käi teatris, sest ma mängin aasta läbi isegi kometit küll.

A.

Ilutundja.

„Töö on ikka üsna tore ja armas asi: fundide kaupa võiks seda pealt vaadata!“

A.

Rusam rahwapoeg:

„Kui inimene mitte, „von“ ei ole, siis on päriselt ükskõik, mis tal nimi olnes.“

D.

Rööwli uhkus.

— Mehed, mõtelge omefi, mis teie teete Teerööwimise eest saadetakse Siberisse!

— Nu jah, nõnda on päris tubli. Kui seda ei oleks, siis hakkaks igamees rööwliks.

L.

Taskupolitika.

Mees, kesse enne waene oli
 Ja tühjal taskul linna tuli,
 Nüüd täiel taskul peab maja . . .
 Kuid siiski veel on temal waja —
 Ta on ju suur ja kuulus „isa“ —
 Ka nende palgast wõtta lisa,
 Kes pandud teda orjama
 Ja temal raha korjama.
 Nad peawad andma kwiitungi,
 Et kuupalk käes täiesti,
 Kuid wälja tuleb päris „shoh“,
 See on ju asusaadaw — noh:
 Kes kirjutanud seitsekümmend wiis,
 Wiiskümmend ainult saab,
 Ja kesse wiiskümmend saama peab,
 Saab — seda iga kuu ta teab —
 See saksa käest wiisteist siin vähem,
 Sest andjal oma suu on lähem . . .
 Nii elatakse „suurel jalal“
 Ja käidakse meil wäljas „kalal“.
 Ja kes see on? Nii küsid sa —
 Eks mõistata! Nii wastan ma:
 Uks täht tal vähem nime sees
 Kui sel, kes tähtjas Eesti mees.

Ninasarwik.

Kahe hinge teekond taewalinna.

See sündis, et laenukassapidaja Koi ja sahkerdaja tatarlane Ogli ühel ja selsamal päewal ära suriwad.

Lahkunute hinged ei sõitnud mitte otsekohe õhulaewaga taewa wärawate taha, waid jäiwad enne veel maapealseid asju õiendama.

Kui inimese ihu tuhande juurekesega maapealsete asjade külge on seotud, siis ei ole ka hing nendest just mitte täitsa waba.

Kumagil hingel oliwad omad talitused.

Ogli, kes eluaja wõimalikult prohwefi käsku oli täitnud, uskus küll korani lubadusi teise ilma toredast elust ja muinasjutulistest haaremitest, kuid mitte täieste.

Sest terve eluaja oli ta ka kõige ihu ja hingega täi-turu esimese gilde kaupmees olnud ja teadis sellepärast lubamistest ja tingimistest enam kui mõni teine.

Kas asjaolud teises ilmas paremad on — mine tea. Iseäranis veel sellepärast, et seal kristlane uksehoidjaks olla.

Sellepärast otsustas ta hing kohe tulewiku eest muretseda ja rändas kõige pealt püha linna prohwefi hauale, et seal taewa teele kinnitust saada.

Ka Koil oliwad omad toimetused, sest tema majapidamine oli siin hädaorus veel suurem olnud. Terve laenukassa ja mitu mõisa pidiwad nüüd ilma õige peremeheta jääma.

Mis niisugusel korral sünnib, kui õige peremees puudub, on iseenesest teada: teomehed lähe-

wad häbemataks, sõnakuulmataks. Siis on nende palk wäike ja tööpäew, päewa tõusust päewa loojani, pikk, sealaut elukorteriks kõlbmata ja püha-päewane töö patuks, ühesõnaga — mäss!

Laenukassas mõtlewad pärijad, kellele suur warandus — Jumal paraku — üsna muidu sülle langenud, kohe protsentisid alandada ja wana kulla ja kulunud häbeda eest rohkem laenu anda.

Wõi seal tuleb mõni kollanokk, kes sellepärast enesel täie õiguse raha pillata arwab olema, et ta wärwimütsi kannab. Kui „Eeslika“ wõi mõne muu korporatsiooni liige, peab ta ennast Jumal teab kui tähtsaks ja hakkab kõike seda waewaga korjatud kapitali kohe wirga käega tulde pilduma . . .

Wana asi: „kudas saadud, nõnda söödu.“

Èhk seal tuleb jälle mõni mässuline leht ja kirjutab:

„Linn asutagu omale ise laenukassa, sest niikaua, kui sa eraettewõtte, pealegi ühe isiku monopol on . . . jne.“

Monopol, monopol! . . . Just kui see monopol kedagi purju paneks! . . .

Ja linna wolikogu, kus niisama palju anarhisti-kommunistisid istub, kui katusel kiwa, otsustab:

„Linnaametile kohuseks teha, linna laenukassat awada, kust töörahwas odawat laenu wõiks saada.“

Odawat laenu! Jah, sellepärast on see laenu odaw, et raha, mida nad laenuks annawad, tõeste odaw on ja nendele enestele midagi ei maksa. Kat-sugu seda aga teenrina koguda ja jootrahaga miljonile aluse panna, küll siis näekiwad . . .

Linna-laenukassa! See on praeguse rewolutsiooni aja kõige uuem ja kihwtisem õis, mida ainult riigimoonakalik peaju kulturataimeks wõib tunnistada.

Mis peale niisuguse linnamajanduslise wärdja seaduslikeks lapseks tunnistamist sünniks, wõib juba ette arwata ja ära näha.

Mitte konkurentsiks ei wõiks seda enam nime-tada, waid sunniwiisiliseks „kundede“ ärawõerandamiseks. Suureks kuriteoks, nagu seda Rootsi reduktsiooni päiwist peale enam pole nähtud!

Ega siis ime pole kui rööwliid, keda seadus pärijateks nimetab, ühel ilusal päewal jälle kokku tulewad ja äri tagurpidiminesest karjuwad.

Esimene sõna on muidugi — likwiderimine. Harilikult on see igal pärijal, kes ka rohkem ei looda saada kui paari wanu saapaid, iga esimene ja kolmas sõna.

Ja kudas seda likwiderimist veel toimetatakse?! Kahjuks on seda küll nähtud. Raha see ainult lendab: kamaluga siia, teisega sinna, küll adwokatile, küll kohtunikule, notariuse kirjutajale ja panga uksehoidjale.

Kui ülejäänud summa-natuke pärijate, õigemini närijate wahel jagada ei peaks andma, leidub nende hulgas wiimaks mõni jabur, kes suuremeelset heategijat püüab mängida ja karjub:

„Ülejääk uue Eesti teatri heaks!“

Säh, sulle kooki! Siin jutt alles ikka laenu-assast ja protsentidest ja häkiste — Eesti teater!!

Ja nüüd sünnib see kuulmata lugu, et Eesti uue teatrile, mille osatähe mina 25 rubla häbeda eest juba oma eluaja puhta rahaga wälja lunastanud, „üleüldisel nõusotemisel,“ veel kümme — wõib

olla koguni wiisteistkümmend — rubla mää-
ratakse ja — Jumala muidu, nagu ristilapsele hambara-
haks!..!

See olla Eesti kultura edendamine!

Ütelge, kallikesed, kell seda kulturat siis nõnda
waja läheb?

Wõi las seda loodud siis Tartust, kui seal
hiljuti suur, pikk, terve kaheksapäewaline kultura-
nädal ära peeti.

Olla ju soomlasedki sealt Eesti kulturat märsiga
koju fassinud. . .

Äh! . . .

Nõnda mõtteid mõlgutades lendas laenukassa-
pidaja hing pimedas õõga ringi.

Nii kallis, kui mahajäetud warandus talle ka
ja, omefigi pidi ta tunnistama, et tal maapealsete
weade korraldamises enam wõimu ei olnud.

Mida ta siiski weel wõis, seda ta ka tegi, ja
sellest kõneldi ümberkaudu laialt.

Teomeestel oliwad lehmad, kes suwe läbi kõr-
wenud nõmme nukal pealt waatanud, kudas mõisa
lehmad ristikehina hädalat sõiwad. Sellest ajast
saadik jäiwad teomeeste lehmad nārwihaigeteks.

Nad jätsiwad piimaandmise järele ja wehkle-
siwad ägedalt sabadega. Nendesamade lehmade
peal käis ta nüüd ajuti luupainajaks, nagu kupja
naine kõnelda teadis.

Siis ehmatas ta rehes weel puuseppa, kes
senna „kohwirukkid“ warastama oli läinud, nõnda
sai puusepp kõhu peale kolm suurt soolatüügast sai.

Wiimaks ajas ta laenukassa raamatupidajal
siis arwed segamini, mille tagajärel see „kundedelt“
tema kasuks seitse kopikat raha rohkem sisse
tõi kui õigus oli ja lendas siis teise ilma.

Tatarlane Ogli oli juba enne sinna jõudnud
kui Eesti jämedusega ja Pudi-Saksa kee-
les kõneleja laenukassapidaja, ta astus Tatarlase
kõrwale ja asus ise ette.

Taewas näikse aga teine kord walitsema kui
altimas. Järelepärimine lõi isegi altilma sandarmi-
walitsuse üle ja uutelt tulijatelt nõuti suuremat usta-
wusetunnistust, kui meieaja ametnikult.

„Mis head sa maapeal teinud oled?“

„Teised hüüdsiwad mind ihnuskaelaks ja röö-
wijaks. Juba see lain. . .“

„Mis sina teinud oled?“ Küsiti, nüüd juba palju
pehmemalt. „See on muidugi lollus aga wormi asi,
wormi asi. . .“

„Eraomanduse jagamist pole ma kunagi nõud-
nud. See oli mul alati püha.“

„Ehk tead weel midagi? Noh ütleme. . . Ega
meie suurt ei nõuagi, oma meeste käest liiatigi.
Omad mehed sobitame ikkagi sisse. Aga ilma wor-
mitäitmiseta, nagu ma juba tähendasin, siiski ei
wõi, sest ega siin nuuskuritest puudust pole, ja kui
põrgus sellest teada saadakse, et siin nõnda ker-
gesfi läbi lastakse siis. . . Saad isegi aru. . .“

„Hm. . .“

„Tuleta aga meelde üks aega ole.“

Tatarlane jäi seljataga juba rahutumaks. Koran
ei kõnele niisugusest eksamist midagi. Asi peab
juba enne selge olema.

Niisuguse pika ootamise läbi wõiwad taewa-
lised naised wiimaks juba wanaks jääda, wõi mõne
ristikoeraga õige isanda wastu kogunit ruudust murda.

Aga wahepeal oli laenukassapidajal juba mi-
dagi meelde tulnud:

„Kord streigi ajal andsin ma nälgijale tööliise-
naisele laulatuse sõrmuse wastu laenu,“ tähendas
ta rõemsalt.

„Pea, pea! Palju seda oli?“

„Üks terve rubla. Sõrmus oli aga wäga kulu-
nud.“

„Rubla tükk, mida ta naisele andis, oli auguga
raha,“ tähendas tatarlane selja tagast ja lisis ruffu
juurde:

„Kui minu naine selle õige raha wastu ümber
wahtas, siis ei wõinud ta enam anda, kui kaheksa-
kümmed kopikat. . .“

„Suu pea! Et need. . .“

„See oleks aga ikka weel nagu.. wähe. . . Ehk
tuleb weel midagi meelde.“

Pandimajapidaja sügab kõrwatagast.

„Äh ja, kord andsin ma jumalakoja teenrile,
kõster Ignatsile, kui tal suur rahahäda oli, wanade
näruste pükste eest laenu.“

„Hea küll, eks me näe. Oota weel wähekene. . .
Tule siia, tatarlane, ja kõnele, mis head sina siis
teinud oled?“

„Ma nägin, et rubla, mida laenukassapidaja
töölisele sõrmuse eest andis, tõeste wähe oli ja
tõstsin sõrmuse hinda selle läbi kõrgemaks, et ma
kassa kwiifungi kümne kopika eest ära ostsin. . .“

„Edasi!“

„Kõster Ignats jõi pükste eest saadud raha
maha ja oli nüüd ilma millegita — just ilma püks-
teta ja ilma rahata. Järgmisel pühapäewal pidi ta
aga kirikus orilaid mängima, mida ta püksata oleks
pidanud tegema.“

Ma kartsin, et risti-kirik naeruks saab ja and-
sin oma kaubaladust talle tuli-uued kindrali püksid,
mis omal ajal Wene-Jaapani sõja läbi oliwad teinud.

Kindral oli Mukdeni lahingu ajal suures hirmus
küll püksid natukene mustaks teinud, kuid wäljas.
poolt oliwad need niisama puhtad ja sinised, kui
suwine taewas.

Seda tegin ma — Allah olgu tunnistajaks — kõik
Jumala muidu. Kui Ignats seda waleks peaks ajama,
siis toogu tunnistajad ette, et ma ta käest nende
eest midagi oleksin wõtnud.

Wõib olla, et kindrali taskus rahagi oli, unu-
tasin enne katsumast, aga niipalju on kindel, et
Ignats sel päewal nõnda „flu kiitust“ olla mängi-
nud, kui kunagi enne.

Wõib aga olla, et selleks lai punane pükste
äär kaasa mõjus.“

„Edasi, edasi!“

„Ma kuulsin, et kurat risti inimeste patud
hobuste nahkade peale üles kirjutada. Sellepärast
ostsin terve eluaja lõppenud hobuste nahku üles,
et kurat neid mitte omale ei saaks. Mitu korda
sain tema agentide käest peksta, kuid selle läbi jäi
ometegi palju kristlaste pattusid üles kirjutamata.
Arwatawaste on nendest mitu tubli meest juba risti-
taewas. . .“

„Noh, hea hüll, katsu et nüüd sisse saad, aga
waata, et sa mujale ei fungi, kui Muhamedi taewa. . .
Sina, sõber, Koi, pead aga esialgul wäheseks ajaks
siia ukse taha jääma, kuni sul weel mõni maa-
pealne heategu meelde tuleb, ehk kuni põrgus mõni

suurem pidu toime pandaks, kus siis kõik pidul on nõnda et nuuskurisi karta pole ja ma sind sala-mahti sisse wõin sobitada."

Laenukassa-pidaja oli sellega nõus.

Seda ta küll ei lootnud, et tal veel mõni heategu meelde wõiks tulla, sest ta tundis oma nõrka meelespidamise wõimu, kuid ta loodab põrgu pidu peale, mil kõik nuuskurid seal on, ja sõbra-meeste sobituse peale. . .

Juku.

Sa waene lojus . . .

Herra waatas mõisa aknaft, kui teomees tahe-hobuse koormaga mööda mõisa wälja mõisa rehe poole ajas. Ta tahtis toapoihi teomehele vastu ja lasti koorma mõisa trepi ette ajada. Trepi ees pidas ta hobused kinni ja rääkis, kuna ta hobuseid patjutas: „Sa waene lojus! Ka seda lojust seal koorma otjas pead ja veel wedama! Ja lojused läkswad siis kolmekesi rehe juurde, sest nüüd teadswad nad vähemalt, kes nemand olirwad, ja kes tema oli . . .

Suur ja wäike nina.

Kord istus wõrastemajas keegi hästi suure ninaga herra laua taga ja rüüpas on õlut Seal-famas mängirwad ta pooltohinat purjus üliõpilast, kõik wärwimütslased, billardit ja lõbustasirwad aegajalt wõera herra nina üle.

Korraga astub keegi üliõpilaste hulgast suure ninaga herra ette ja küüb: „Wabandage, mu herra, tuda olete omale nii suure nina jaanud?“

Wõeras herra ei ole aga pea peale kuffunud ja kostab: „Waadake, herra üliõpilane, minul oli ninade wäljawalimisega paha lugu. Jäin piht hiljaks Wana-Zumala juurde minema ja teised olirwad juba kõik omad wäljawalinud, ainult faks olirwad veel taewa laua peale järele jäänud. Üks oli niifugune nina nagu Teil, mu herra ja teine see suur, mis mul praegu on. Bidin juba wäheha wõtma, aga Taewa-Taat keelas ja ütles: „Kui selle wõtate, see on t a t t u i n a!“ Wõtsin siis suurema.“

Rahwa suust.

Dali.

Keegi parun astub wõrastemajasse ja küüb kel-nerilt toitute kaarti (Speise karte) Seda ülewalt alla ja alt ülesse filmitjedes, küüb ta kellnerilt: „Kas teil teisa toitufi ei ole? — „Ei, herra!“ — „Paha-lugu!“ (Scheußlich.) — Loidukaarti äraandes, nõuab ta weinide kaarti. Seda niifamuti filmitjedes, küüb ta jällegi, kas teisa weinifi ei ole. — „Ei“, wastab kel-ner. — „Scheußlich!“

Seda näeb ja kuuleb keegi herra teise laua äärest pealt ja tahab parunit natufene ninapidi wedada

„Kellner, tooge mulle söögikaart!“ Seda just niifamuti filmitjedes, nagu parungi, ütleb ta, kaarti ära-

andes: „Kas teil teisa toitufid ei ole?“ — „Ei, herra!“ wastab kellner. „Scheußlich“ — „Nüüdke weinikaart. Samafugune lugu ka jellega.“

Nüüd aga fargas parun nagu wedrust tõstetud üles ja fikendas: „Minu herra, Teie teotate mind. Minna olen parun X.“

— So—oh! Kas mitte enam? Scheußlich.

Rahwa suust.

„Walwaja“ majandusline ja mitte majandusline tegevus.

Wiimasel „Walwaja“ peakoosolekul jõudsi-wad liikmed otsusele: et karskusesihiliste kõ-nede ja kirjandusega midagi pole ära teha, waid karskuse selts pidada oma liikmetele pu-hast majanduslist kasu pakkuma Seda ees-märki arwati sellega kättesaadawaks, et selts oma liikmetele maksuta pidusid ülemaali-se programmiga toime paneb. Pidudele kulude katmiseks peab aga iga wõeras, kes „Walwaja“ pidule ilmub 3 kop. maksma.

Nagu nüüd „Mats“ ustawast — ja nimelt just ustawast — hallikast — kuuleb — tahta mõned seltsi liikmed lähemal ajal seltsile ette panna, et kõik pudelikorgid ja põrandale pillatud konfettid — ilusast ülesse saagu korjatud ning ära müüdüd — aga müügist saadud raha selt-siliikmete wahel ära jagatud,

„Mats“ omalt poolt soowib aga „majan-duse“ meestele omalt poolt nende töö põllule õnne kui tõrwa.

* * *

„Meie Matsile“ teatatakse kindlast halli-kast, et lähemal ajal wõetawat k. s. „Walwajas“ hr. Bleimanni ettepanek hääletamise alla.

Hr. Bleimann soowib, et karskuse selts „Walwaja“ — Karskete joodikute seltsiks üm-ber muutuks — seda nõuda nimelt hra Martna oma „Soomes“ ja hra Pöögelmann „Töölistes ja karskuses“ — tema, hr. Bleimann, kui „Tööliste sõber“ (mõni kord ka diwidendi mees) ei wõida mitte sallida, et k. s. „Walwaja“ peale nende kirjatööde ilmumist veel ikka „paljaks karskuse seltsiks on jäänud.“

* * *

Selle sama „Walwaja“ nooremad liikmed astuwad aga veel enam ajakohasema nõudmi-sega üles. Nemand nõuawad lihtsalt, et k. s. „Walwaja“ uue osakonna Liikude tegemise koja nime all awaks. Osakonda olla selleks hädaste waja, et wärsked liikmed seltsi liik-meks astumise puhul liikusid wõikswad teha. Nüüd aga sarnase osakonna puudusel on uued liikmed sunnitud kuhugile restorani minema liikusid jooma.

Seltsi eestseisus arwab omalt poolt, et seda osakonda sarnasel korral awada wõiks — kui korda läheks töötamist selles osakonnas õõ ja päewa kohta 25 tunni peale piken-dada. Muidugi mõista on eeltingimised kaunis

rasked aga igatahes wõib loota, et selts sellega hakkama saab; sest kui ta juba nii kaugele on jõudnud, et olewates osakondades töö öö päewa jooksul 21 tundi järgemööda kesta wõib, siis uues osakonnas 4 tundi juurde panna ei tähenda Matsi arwates midagi.

Ütles.

— Mina wibud ja nooled, ütles Tõrwaku taat, kui nootijid nägi.

— Krati poolwend, ütles Tapi Tiin, kui mustlast nägi.

— Olen wiist „baptisti“ palwemajasje juhtunud, ütles Sepa Miff, kui teatris käja plaksutati.

— On aga odawad pirukad, ütles Lopsu Leenu, kui kopikalise jaia jeeft küpjetatud hiire leidis.

— Kes teisel auku taewab, see ise sisse langeb, ütles Rõrdi Rõrd, kui hanakaewaja matufelt tuli.

— Matfan finni nagu juut wafitanaha, ütles Waigu Willem, kui kirikust kopikase kalendri ostis.

— „Kuuduta, mit haid telled on,“ ütles Ais naabri Lullil rusikat nina all hoides.

Kolju-Liaš.

Mõtted.

Igakord ei wii mõistus ega anded sihile, waid paenduw selgroog. st.

Emb kumb: Kas kaks jumalat ja üks palwe, wõi üks jumal ja kaks ühesugust palwet, kui lahingusse minnakse. Carlyle.

Ei millestgi midagi walmis teha, sellega saawad jumalad walmis, aga ei millegiga ära elada, sinna ei aita ka jumalate tarkus. st.

Miljonid tööliste higipisarad on üksikute hingeõnnistus. Bebel.

Jumalate tegijad saawad ise kõigewähem jumalikku palet näha. Bebel.

Kes emasi elule ettewalmistab, see kaswatab tulewiku rahwast. Rousseau.

Ilma jumalateta wõid nii mõnegi aja elada, aga ilma rahata mitte päewagi. v. Weber.

Lapse mure.

Ena: Kuule Lilli, sa pole weel õhtupalwet lugenud!

Wäike Lilli: Aga kas armas Jumal wiimaks ära ei tüdine, kui igapäew ühte ja sedasama peab kuulama? F.

Loomatohtrit tarwis.

Arst: — Mis Teil wigaks on?

Haige: — Päris tõeste, ma ei tea seda isegi. Aga juba mõnda päewa ei ole minu kere õiete korras.

— Kudas Teie elate?

— Ma teen tööd nagu härg, süön nagu hunt, õhtul olen wäsinud kui koer, ja õssel magan nagu muff. . .

— No kas teate, kui lugu nii, siis peaksite küll loomatohtri kutsuma! L.

„Tõsiste“ isamaalaste ühisuses.

— Täna läks mul toredaste, täna olin ma tõsiste wenemeeste ühisusel külaliseks! Seal lasksin igamehele kannu õlut anda, kohe wisati esimees toast wälja, ja mind waliti esimeheks. . . D.

Paras nuhtlus.

— Mis sa oma wanamoorist alati peksad?

— Ta raisk nuriseb alati, et olewat õnnetu-malt abielus. F.

Jumalakartus.

— Teie lähete kirikusse, preili? Aga alles hiljuti seletasite mulle, et teie mitte midagi ei uskuwat!

— Seda küll, aga kas teate, wahel hakkab ma koledat hirmu tundma, et põrgu jutud ometi õiged olla wõiwad. L.

Caulatuse kõnest.

„Rikas ei ole mürsja, seda meie teame, ilus ei ole ta kah, seda meie näeme — seega on selge armastus!“ D.

Äega on.

— Ma pean sada rubla maksma, nii ütles kirikherra, siis saawat ma taewasse.

— No kas sa siis maksid?

— Ei maksa, wastasin mina, ma ootan parem kuni platsid taewas odawamaks lähewad. Suurt ruttu mul ju ei ole. O.

W. Indermitte

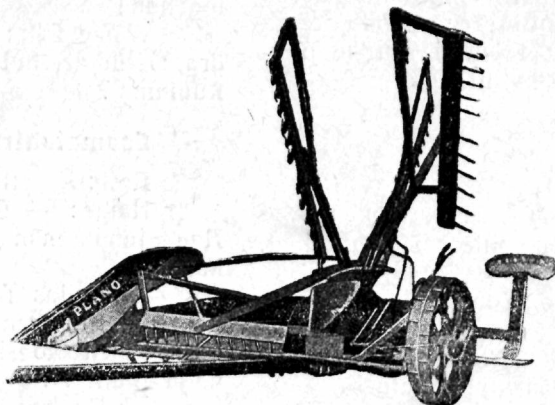
Sarju uul. nr. 43,
soowitab
rikkalikult wäljawalitsust

Jumefübaraid,

päewa- ja wiismawarjusid, kindaid, sukki ja iseäranis häid õmblusmasinaid.

Suur ladu kõiti jeltfi põllu-
töömähinateft ja riistadeft.

Suur ladu kõiti jeltfi põllu-
töömähinateft ja riistadeft.

Heinaniidu- ja wiljalõikamise-mähinaid, rehafid, ja koorelahutajaid

kõige efmestest Rootfi ja Amerika wabrikuteft.

Rootfi kirweid,

kiwipuurrimise terast, pliiatasid, siibreid, uksefid, lukkuseid, hinged, naelu; tööriistu Inglismaa ja Amerika wabrikuteft, trükmähinaid, panniseid, priimused, ja kõiksugun keedurüstad, förwa, lõkatiid, wikatiisi jne.

laagri pealt

Paul Schiffer,

Wana Wirumärakas, omas majas.

Suures wäljawalitus wärsteid ja wastupidawaid

jalgrataste gummifid,

üffitult ja hulgawiisi soowitab kõige odavamalt rataste ja rattajagude kauplus ja töötuba.

Adress: „Automobil“ Suurel Tartu maantel nr. 1.

Efmene Gestfi pilke- ja naljaleht

„Meie Mats“

ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind: 2 rubla aastas, 1 rubla pooles aastas.

Üffit number maksab 10 kop.

Annutuste nonpareille rida 10 kop.

Tallinnas, M. Antje trükitojas trükitud.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR